โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ

๑.๑ หน่วยงานหลัก มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ

๑.๒ หน่วยงานบูรณาการ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/นโยบาย

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ: ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๒.๑ ประเด็นแผนแม่บท: ประเด็นพลังทางสังคม

๒.๒.๒ ประเด็นแผนย่อย: การเสริมสร้างทุนทางสังคม

๒.๒.๓ เป้าหมายของแผนย่อย: ภาคีการพัฒนามีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓

๒.๓.๑ หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

๒.๓.๒ เป้าหมาย: มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น

๒.๔ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

๒.๔.๑ เป้าหมายที่ ๑๖ ความสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันเข้มแข็ง

๒.๔.๒ เป้าหมายย่อย ๑๖.๗ สร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดีในทุกระดับการตัดสินใจ

๒.๕ นโยบายรัฐบาล

๒.๕.๑ ข้อ ๑ นโยบายพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

- ข้อ ๑.๒ สืบสานต่อยอดโครงการพระราชดำริและโครงการตามแนวพระราชดำริ
- การส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๖ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒.๖.๑ ข้อ ๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร

- ยกระดับทักษะผ่านหลักสูตร Reskill และ Upskill
- สร้างองค์ความรู้ ทักษะสมัยใหม่/สนับสนุนการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

๒.๗ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๗๐

- ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ข้อ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท ข้อ ๔.๑.๑ พลังทางสังคม ข้อ ๔.๑.๑.๔ การดำเนินภารกิจตามแผนแม่บทพลังทางสังคม

/๓. หลักการ...

๓. หลักการและเหตุผล

โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเอาแนวพระราชดำริไปพัฒนาต่อทั่วประเทศ หลักการพัฒนามุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาให้สอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ในท้องถิ่นนั้น ๆ ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่ายและประหยัด สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง แล้วกระจายไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกิดการพัฒนา ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หลักการดำเนินงานเป้าหมายเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ตลอดจนพื้นที่ทำกินเพื่อให้ราษฎรอยู่รอด พอเพียงในสภาพภูมิสังคมสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน การขับเคลื่อนโครงการเริ่มต้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจาก จังหวัดน่านมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ เป็นต้นน้ำน่านที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบน้ำในประเทศไทย (ร้อยละ ๔๕ ของแม่น้ำเจ้าพระยา) โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน รวม ๑๕ อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอสองแคว ท่าวังผา เฉลิมพระเกียรติ บ่อเกลือ เชียงกลาง สันติสุข แม่จริม เวียงสา นาน้อย นาหมื่น บ้านหลวง เมืองน่าน ภูเพียง ทุ่งช้าง และอำเภอปัว เพื่อการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำ แผ้วถางป่า เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดและทำไร่เลื่อนลอยของเกษตรกร โดยการให้ความรู้และการสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ให้เกิดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน (ส.ป.ก.น่าน) ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือกับจังหวัดน่าน และประธานคณะทำงานโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ เพื่อร่วมพัฒนาในฐานะคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลังพระฯ ตามคำสั่งจังหวัดน่าน ต่อมา มีการปรับแผนงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สนับสนุนโครงการปิดทองหลังพระฯ โดยดำเนินการในพื้นที่ ๙ อำเภอ ได้แก่ อำเภอปัว อำเภอภูเพียง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ้านหลวง อำเภอท่าวังผา อำเภอสันติสุข อำเภอเชียงกลาง อำเภอเวียงสา และอำเภอเมืองน่าน ตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และเป้าหมายของโครงการ โดยวิธีการบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ข้าราชการ และประชาชนน้อมนำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเผยแพร่สู่ทุกชนบท ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกัน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ วิกฤติน้ำ วิกฤติอาหาร วิกฤติพลังงาน และวิกฤติภาวะโลกร้อน โดยยึดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรม ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ในทุกขั้นตอน ของการดำเนินตามโครงการปิดทองหลังพระฯ มีเจตนารมณ์แนวทางการดำเนินการและกิจกรรมร่วมมือ โดยมีความคาดหวังว่าวันหนึ่งพื้นที่ที่ขยายออกไป ท้ายที่สุดก็จะประสานเป็นพื้นที่เดียวกัน ธรรมชาติได้รับ การฟื้นฟู ประชาชนน้อมนำพระราชดำริไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ส.ป.ก. วางแผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตร ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน โดยมุ่งเน้นการพัฒนา เกษตรกรให้มีอาชีพและสร้างรายได้ที่ผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการวางแผนดำเนินงาน อย่างมีเป้าหมายตามลำดับขั้นตอน เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจะต้องไม่กลับไปแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืชเชิงเดี่ยว สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำเกษตรผสมสานที่สร้างรายได้ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ อย่างยั่งยืน

/๔. วัตถุประสงค์...

๔. วัตถุประสงค์

๔.๑ เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ใน ๖ มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม มาส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร

๔.๒ เพื่อให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมสาน สร้างความหลากหลายในพื้นที่ มีรายได้ที่ผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ

๔.๓ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม และบริหารจัดการกลุ่ม

๕. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑๐๐ ราย

๖. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน อ.ท่าวังผา อ.แม่จริม อ.ปัว จังหวัดน่าน

๗. วิธีดำเนินการ

๗.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

๗.๒ ประสาน สำรวจข้อมูลพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ

๗.๓ คัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย

๗.๔ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/ศึกษาดูงาน เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ ราย

๗.๕ สนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ ราย

๗.๖ คัดเลือกเกษตรกรที่พร้อมในการพัฒนาให้เป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ และให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๑ ราย

๗.๗ การรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ ALRO Tracking และรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี

๗.๘ การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม และเกษตรกรตัวอย่าง

๗.๙ การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการ และการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวเนื่องกับโครงการฯ

๗.๑๐ การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด/ส่วนกลาง

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ : เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน ๑๐๐ ราย

๘.๒ เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมายที่น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕

๘.๓ ผลสัมฤทธิ์ : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

๑๐. งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น ๙๙๘,๘๐๐ บาท (เก้าแสนเก้าหมื่นแปดพันแปดร้อยบาทถ้วน) ประกอบด้วย

๙.๑ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ จำนวน ๖๓๗,๘๐๐ บาท (หกแสนสามหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยบาทถ้วน)

๙.๒ เงินนอกงบประมาณ (เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) จำนวน ๓๖๑,๐๐๐ บาท (สามแสนหกหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน)

/๑๑.. ระยะเวลา...

๑๑. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ - ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐

๑๒. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ เกษตรกรน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ใน ๖ มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ไปปฏิบัติ จนสามารถประกอบอาชีพและใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้

๑๒.๒ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่านทำการเกษตรแบบผสมผสาน สร้างความหลากหลายในพื้นที่ มีรายได้ที่ผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ สามารถพึ่งตนเองได้

๑๒.๓ เกิดกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะ วิชาชีพ การผลิต การตลาด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของชุมชน